

Nr 47.

Av herr Hæggbloom m. fl., angående tidsenliga åtgärder för smådjursavelns befrämjande.

I äldre tiders svenska jordbruk utgjorde smådjurskötseln en förhållandevis obetydlig gren. Med stigande levnadsstandard ha smådjurskötseln kvalitativt högstående animaliska produkter nått ökad uppskattning som livsmedel. Tack vare detta har smådjurskötseln ökat, och detta har haft den fördelen med sig, att en ökad differentiering möjliggjorts inom jordbrukets produktion. Smådjurskötseln utveckling har varit synnerligen snabb inom oss nära liggande tid, vilket bl. a. framgår av de värden, varmed smådjurskötseln produkter ingå i jordbrukskalkylerna för 1938/39 och 1948/49:

	Milj. kr.	
	1938/39	1948/49
Fläsk	145,6	355,9
Kött av får	5,9	11,4
Ull	1,3	3,1
Ägg	53,3	177,5
Fjäderfäkött	5,9	16,2
Summa	212,0	564,1

Stegringen på 166 procent beror inte blott på en inflationspåverkad prisutveckling. Dess relativa storlek framstår tydligt vid jämförelse med andra animaliska produkter. I kalkylen för 1938/39 uppgår värdet av smådjurskötseln produkter blott till 36 procent av mjölkprodukternas. 1948/49 beräknas samma värde till 51 procent. Av hela animalieproduktionens i jordbrukskalkylen redovisade värde utgjorde smådjurskötseln produkter 1938/39 tjugo procent och 1948/49 tjugooåttio procent.

Den svenska smådjurskötseln produktion inskränker sig inte blott till de 564,1 milj. kr. som redovisas i jordbrukskalkylen. Därtill kommer värdet av utanför jordbruket bedriven fjäderfäkötsel med 70,5 milj. kr., värdet av biskötseln med cirka 8 milj. kr., av pålsdjurskötseln med 15 milj. kr. och av kaninskötseln med cirka 2 milj. kr. eller tillsammans omkring 660 milj. kr.

Denna summa synes oss motivera, att från statens sida ungefär samma hjälpmedel ställas till smådjurskötseln förfogande som för övrig djursavel, fast naturligtvis i en efter smådjurskötseln betydelse, förhållanden och behov avpassad utformning. Att smådjurskötseln främst torde vara av

betydelse för det mindre jordbrukets produktion, gör inte en sådan hjälp mindre angelägen.

Anslag till smådjurskötselns befrämjande ha också beviljats av riksdagen redan vid seklets början, och dessa anslag uppgingo år 1938, då de nått sin toppunkt, och 1941, då de på grund av statsfinansiella skäl nedprutats, till följande belopp (i anspråk tagna reservationer äro inräknade i summorna):

	Kronor	
	1938/39	1941/42
Svinavelns främjande	57 000	35 000
Får- och getavelns främjande	29 700	28 000
Fjäderfäavelns främjande	38 200	36 000
Biskötselns främjande	5 000	5 000
Summa	129 900	104 000

1943 sammanfördes anslagen till smådjurskötseln under en gemensam rubrik: »Diverse åtgärder på husdjursavelns område m. m.», och i årets nionde huvudtitel (punkt 33) föreslås under denna rubrik ett anslag på 136 400 kr., vars fördelning departementschefen tänker sig på följande sätt:

Svinaveln	39 000	kronor
Fåraveln	41 900	»
Fjäderfäskötseln	38 500	»
Getaveln	2 000	»
Kaninaveln	9 000	»
Biskötseln	6 000	»

De förändringar i till smådjurskötseln utgående anslag, som skett under de sista tio åren, ha för de båda viktigaste produktionsgrenarna gått i motsatt riktning mot vad som motiveras av penningvärdets fall och smådjurskötselns stegrade betydelse för livsmedelsproduktionen.

Om de statliga åtgärderna blott avsett att stimulera produktionen, kan givetvis sägas, att ytterligare åtgärder varit obehövligen, då smådjurskötselns utveckling så markant gått framåt, dock inte i fråga om alla dess grenar. De statliga åtgärderna för djurskötselns befrämjande syfta dock inte numera främst till produktionsstegrande åtgärder, utan att tillhandahålla djurägarna en viss servis för yrkesutbildning och sjukdomsbekämpande, för att tillhandahålla djurägarna ett gott djurmaterial, rådgivning m. m., och i fråga om detta ha de statliga åtgärderna för smådjurskötseln inte motsvarat tidsutvecklingen. En jämförelse med Danmark är därom i hög grad upplysande.

Upprepade gånger ha i riksdagen motionsledes framförts förslag om förbättringar i fråga om åtgärder för smådjurskötselns befrämjande, och förslagen ha många gånger av jordbruksutskottet blivit avstyrkta med välvillig motivering. Utskottet har helt naturligt inte velat på rak arm företaga omprövning av anslagens storlek och fördelning, och som synes av förut anförda siffror har det mesta förblivit vid det gamla så när som på anslag till ull-

undersökningar och anställande av en assistent hos Svenska fåravelsföreningen.

Under tiden har övrig djuravel varit föremål för olika utredningar, som lett till tidsenliga förändringar i fråga om statsåtgärdernas utformning. Smådjurskötseln torde dock även — inte minst på grund av dess betydelse för det mindre jordbruket — vara av så stor betydelse, att statsåtgärderna böra bli föremål för en allmän omprövning för att komma ifrån den eftersläpning i förhållande till utvecklingen, som nu föreligger. En sådan utredning torde inte blott böra beakta anslagen under punkten: »Diverse åtgärder på husdjursavels område m. m.», utan även andra förhållanden böra beaktas. Svin-, får- och getavel ha förmånen av tillgång till statskonsulenter, men övrig smådjursavel har inte detta. För vissa smådjur kan anslag erhållas för lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård, för andra inte etc. För en utredning, som enligt vad vi ovan anfört kan vara behövlig, torde ingen vidlyftig apparat behöva igångsättas. Den bör kunna utföras inom lantbruksstyrelsen i kontakt med de föreningar, som äro bildade för befrämjande av smådjurskötselns olika grenar.

Med stöd av vad vi ovan anfört hemställa vi,

att riksdagen ville besluta att hos Kungl. Maj:t begära utredning genom lantbruksstyrelsen eller på annat sätt och förslag om tidsenliga åtgärder för smådjursavels befrämjande.

Stockholm den 18 januari 1949.

Einar Hægglom.

Eric Nilsson

Jöns Nilsson

i Svalöv.

i Bästekille.

Ernst V. Staxäng.

Albert Larsson.

Carl Östlund.

Märta Boman.

Brynolf Stattin.

C. Oscar Nolin.